

Metodické doporučení MPSV č. 1/2011

k některým otázkám spojeným s provozem a financováním zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

V návaznosti na stanovisko Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) k umístování dětí do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ze dne 19. září 2006 (č.j. 2006/56857-24), stanovisko MPSV k posuzování důvodnosti umístění dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 42g odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění zákona č. 176/2007 Sb., ze dne 17. 10. 2007 (č.j. 2007/68229-24) a metodickou informaci MPSV k zákonu č. 176/2007 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ze dne 31. 8. 2007 (č.j. 2007/57029-24) vydává MPSV doplňující metodické doporučení k některým otázkám, které jsou spojeny s provozem a financováním zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 42 až § 42n zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „zákon č. 359/1999 Sb.“). Toto metodické doporučení je určeno pro orgány sociálně-právní ochrany dětí na úrovni krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a pro zřizovatele a provozovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

1. K umístění dítěte do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na základě žádosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí a na základě žádosti zákonného zástupce dítěte

Podle článku 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod (usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.) mohou být „práva rodičů omezena a nezletilé děti mohou být **od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu** na základě zákona.“ Listina základních práv a svobod v tomto bodě koresponduje s článkem 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte (sdělení FMZV č. 104/1991 Sb.), který ukládá smluvním státům zajistit, aby „dítě nemohlo být **odděleno od svých rodičů** proti jejich vůli, ledaže příslušné úřady **na základě soudního rozhodnutí** a v souladu s platným právem a v příslušném řízení určí, že takové oddělení je potřebné v zájmu dítěte“.

V případech, ve kterých je dítě do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále jen „ZDVOP“) umístěno na základě žádosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností podle § 42 odst. 2 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., se jedná zejména o situace předpokládané v ustanovení § 15 a § 16 zákona č. 359/1999 Sb., tj. kdy se dítě ocitne bez náležité péče odpovídající jeho věku nebo kdy je z jiných důvodů bezprostředně ohrožen život nebo příznivý vývoj dítěte. V těchto situacích může orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „OSPOD“) požádat o přijetí dítěte do péče ZDVOP i bez rozhodnutí soudu při splnění těchto podmínek:

- a) dítě se **nenachází v péči rodičů**, ale je v péči jiných osob nebo se ocitlo bez jakékoliv péče nebo je život a zdraví dítěte vážně ohroženo,
- b) dítě se nachází v péči rodičů a rodiče (nebo alespoň jeden z rodičů) **dobrovolně předají** dítě pracovníkům OSPOD za účelem jeho umístění do péče ZDVOP, případně sami rodiče dobrovolně předají dítě přímo do péče ZDVOP (tj. rodiče s umístěním dítěte do ZDVOP **souhlasí**).

Dítě naopak nemůže být do péče ZDVOP umístěno pouze na základě žádosti OSPOD v případě, **že se nachází v péči rodičů a rodiče odmítají dítě dobrovolně předat pracovníkům OSPOD nebo přímo pracovníkům ZDVOP**. V takovém případě může být dítě do péče ZDVOP předáno **pouze na základě rozhodnutí soudu**, neboť v souladu s výše citovanou úpravou Listiny základních práv a svobod a Úmluvy o právech dítěte může být dítě **odděleno (odloučeno)** od svých rodičů proti jejich vůli pouze na základě soudního rozhodnutí. Tomu odpovídá i zákonná úprava občanského soudního řádu, podle kterého může nucený výkon rozhodnutí formou odebrání dítěte z péče rodičů nařídit a provést výhradně soud v souladu s § 273 odst. 3 a § 273a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „občanský soudní řád“).

Pro posouzení otázky, zda je umístění dítěte do péče ZDVOP v souladu se zákonem i s Listinou základních práv a svobod a Úmluvou o právech dítěte, je rozhodující okamžik předání dítěte do péče ZDVOP, resp. skutečnost, zda se dítě v souvislosti s jeho umístěním do ZDVOP odebírá z péče rodičů či nikoliv. **Pokud má být dítě odebráno z péče rodičů a rodiče s tím nesouhlasí, může faktické odebrání dítěte z péče rodičů a jeho následné umístění do péče ZDVOP provést pouze soud na základě vykonatelného soudního rozhodnutí**. V ostatních

případech bezprostředního ohrožení života a zájmů dítěte může být dítě umístěno do péče ZDVOP na základě žádosti příslušného OSPOD s tím, že souhlas rodiče nebo rozhodnutí soudu bude zajištěno až následně po vlastním předání dítěte do péče ZDVOP v souladu s podmínkami § 42 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb. Ve lhůtě 24 hodin od předání dítěte do péče ZDVOP, během které musí OSPOD buď **zajistit souhlas** alespoň jednoho z rodičů nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte s pobytem dítěte v zařízení nebo musí **podat návrh soudu** na nařízení předběžného opatření o umístění dítěte do péče ZDVOP, **může dítě podle zákona pobývat v zařízení pouze na základě žádosti OSPOD, a to i v případě, že rodiče se následně domáhají toho, aby jim bylo dítě z péče ZDVOP předáno, a vyjadřují svůj nesouhlas s pobytem dítěte v ZDVOP.** Jak už bylo zdůrazněno, v této přechodné době po umístění dítěte do péče ZDVOP je rozhodující skutečnost, že **dítě v okamžiku jeho předání do péče ZDVOP na základě žádosti OSPOD nebylo fakticky odejmuto z péče rodičů proti jejich vůli.**

Jestliže rodiče žádají o to, aby jim ZDVOP předal do jejich péče dítě, které bylo do ZDVOP umístěno na základě žádosti OSPOD, nesmí ZDVOP bez souhlasu OSPOD předat dítě rodičům za podmínky, že

1. dosud neuplynula lhůta 24 hodin od předání dítěte do péče ZDVOP, nebo
2. sice již uplynula lhůta 24 hodin od předání dítěte do péče ZDVOP, avšak OSPOD v této lhůtě podal soudu návrh na nařízení předběžného opatření soudu a soud o tomto návrhu dosud **pravomocně nerozhodl** (to znamená, že dítě může na základě žádosti OSPOD pobývat v zařízení i v situaci, kdy okresní soud návrh na nařízení předběžného opatření zamítl, OSPOD se však proti tomuto rozhodnutí odvolal a odvolací soud ještě o odvolání nerozhodl).

Jsou-li výše uvedené podmínky splněny, porušil by ZDVOP předáním dítěte do péče rodičů zákon a nesplnil by svoji povinnost zajistit dítěti potřebnou péči a pomoc.

Na základě uvedeného výkladu je nezbytné zdůraznit, že ZDVOP nese odpovědnost za zajištění péče o dítě v souladu s § 42 odst. 1 a s § 42a zákona č. 359/1999 Sb. i v situaci, že se jedná o dítě umístěné do jeho péče na základě žádosti OSPOD.

K umístění dítěte do péče ZDVOP na základě žádosti zákonného zástupce dítěte postačuje, aby písemnou dohodu o svěřeni dítěte do péče ZDVOP podle § 42 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb. uzavřel se zařízením jeden z rodičů dítěte, který je nositelem rodičovské zodpovědnosti k dítěti a ve své rodičovské zodpovědnosti není soudem nijak omezen. Ačkoliv druhý rodič dítěte, kterým je rovněž jeho zákonným zástupcem, nesouhlasí s umístěním dítěte do péče ZDVOP, není tento nesouhlas překážkou k tomu, aby zařízení sjednalo dohodu o svěřeni dítěte do péče ZDVOP pouze s jedním rodičem. Tento závěr vyplývá ze skutečnosti, že každý z rodičů je oprávněn vykonávat rodičovskou zodpovědnost a zastupovat dítě v plném rozsahu, aniž by k tomu byl nezbytný souhlas druhého rodiče (viz § 34 a § 36 zákona o rodině). Jestliže jeden z rodičů nesouhlasí se svěřeni dítěte do péče ZDVOP a nenalezne v této otázce shodu s druhým rodičem, který požádal nebo hodlá požádat o umístění dítěte do péče ZDVOP, musí se tento rodič obrátit na soud s návrhem na rozhodnutí ve věci sporu rodičů o podstatné otázce týkající se výkonu rodičovské zodpovědnosti podle § 49 zákona o rodině. V návrhu soudu popíše rodič důvody, pro které nepovažuje umístění dítěte do péče ZDVOP za vhodné nebo nezbytné řešení zajištění péče o dítě, a navrhne soudu vydání rozhodnutí, kterým bude uloženo svěřit dítě do péče jiné osoby než ZDVOP. Rodič nesouhlasící s umístěním svého dítěte do péče ZDVOP může požádat o pomoc rovněž příslušný OSPOD, který bude posuzovat důvodnost pobytu dítěte v ZDVOP a bude jednat v této věci s rodičem, jenž uzavřel se zařízením dohodu o umístění dítěte do péče ZDVOP.

ZDVOP, které uzavřelo s jedním z rodičů platnou dohodu o umístění dítěte do péče zařízení v souladu s § 42 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb., nesmí zásadně bez souhlasu tohoto rodiče předat dítě rodiči, který s pobytem dítěte v ZDVOP nesouhlasí a domáhá se předání dítěte do své péče. Bez souhlasu rodiče, který se ZDVOP uzavřel dohodu o umístění dítěte do péče zařízení, je ZDVOP povinen předat dítě druhému rodiči nebo jiné určené osobě pouze na základě vykonatelného rozhodnutí soudu.

2. K otázce přemístování dětí do jiného zařízení

Jestliže má ZDVOP v úmyslu přemístit dítě do jiného zařízení (jiný ZDVOP, zařízení pro výkon ústavní výchovy, zdravotnické zařízení, zařízení sociálních služeb), než do kterého bylo dítě svěřeno platným a vykonatelným rozhodnutím soudu, je ZDVOP ze zákona povinno tuto skutečnost předem oznámit jednak místně příslušnému OSPOD, jednak rovněž příslušnému soudu. Povinnost oznámit zamýšlené přemístění dítěte OSPOD vyplývá z § 42 odst. 4 písm. c) ve spojení s § 29 odst. 6 zákona č. 359/1999 Sb. Na základě tohoto ustanovení platí pro ZDVOP u dětí svěřených do péče zařízení rozhodnutím soudu obdobné povinnosti jako pro ústavní zařízení, která jsou podle § 29 odst. 6 písm. f), g) zákona č. 359/1999 Sb., kromě jiného povinna informovat OSPOD o nadcházejícím propuštění dítěte ze zařízení a o přemístění dítěte do jiného zařízení. **Z ustanovení § 29 odst. 6 písm. g) zákona č. 359/1999 Sb. pak výslovně vyplývá povinnost ZDVOP informovat o přemístění dítěte do jiného zařízení také soud, který rozhodl o svěřením dítěte do péče ZDVOP. Tento postup je přitom třeba aplikovat i na situace, kdy má dojít k přemístění dítěte do jiného zařízení, které je provozováno stejným zřizovatelem jako ZDVOP, v jehož péči dítě dosud pobývá (osobou pověřenou k výkonu sociálně-právní ochrany dětí, obcí nebo krajem), případně má být dítě přemístěno do detašovaného pracoviště ZDVOP, které se nachází na jiné adrese než je hlavní sídlo „mateřského“ ZDVOP.** Povinnost předem oznámit soudu a OSPOD zamýšlené přemístění dítěte se tak vztahuje na všechny případy, ve kterých se fakticky mění místo pobytu dítěte umístěného rozhodnutím soudu do péče ZDVOP, nejde-li o přechodný pobyt dítěte mimo ZDVOP u rodičů nebo u jiných fyzických osob (v takovém případě je nutné postupovat v souladu s § 42 odst. 4 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb., podle kterého je možné povolit pobyt dítěte mimo ZDVOP pouze po předchozím písemném souhlasu obecního úřadu obce s rozšířenou působností).

V oznámení ZDVOP adresovaném OSPOD a soudu je třeba uvést, z jakých důvodů má dojít k přemístění dítěte do jiného zařízení – může se jednat o objektivní důvody (např. nutnost rekonstrukce zařízení, zrušení nebo přestěhování celého zařízení), které brání dalšímu pobytu dítěte v původním ZDVOP, anebo o důvody, pro které ZDVOP považuje v souladu se zájmem dítěte za vhodnější, aby dítě pobývalo

v jiném zařízení nebo na jiném pracovišti téhož ZDVOP (např. s ohledem na věk dítěte, zvláštní potřeby dítěte dané jeho zdravotním stavem, zájem na spojení sourozenecké skupiny, lepší kontakt s rodiči nebo jinými osobami blízkými, snazší docházku nebo dojezd dítěte do školy apod.). Oznámení ZDVOP je třeba zaslat OSPOD a soudu v písemné formě s podpisem ředitele/vedoucího zařízení nebo jiného odpovědného pracovníka zařízení, který je v souladu s vnitřním řádem ZDVOP oprávněn zasílat oznámení nebo jiná podání OSPOD a jiným orgánům.

Příslušný OSPOD po obdržení oznámení sdělí ZDVOP a soudu bezodkladně, nejpozději do 8 dnů, svoje stanovisko k navrhovanému přemístění dítěte do jiného zařízení. **Musí se přitom jednat o kladné nebo záporné stanovisko podepřené konkrétními důvody.** Není přípustné vyjádření OSPOD pouze v tom smyslu, že otázku změny zařízení zajišťujícího péči o dítě ponechává výlučně na posouzení soudu nebo ZDVOP. Součástí stanoviska OSPOD musí být rovněž **zohlednění názoru samotného dítěte** na jeho případné přemístění do jiného zařízení, pokud je dítě s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost schopno formulovat svůj vlastní názor k této otázce. Jedná-li se o dítě mladšího věku, které dosud není schopno si vytvořit vlastní ucelený názor ve věci jeho výchovného prostředí, je OSPOD povinen při své činnosti vzít v úvahu alespoň **přání a pocity** tohoto dítěte (viz § 8 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb.).

Oznámení ZDVOP o zamýšleném přemístění dítěte by zároveň mělo obsahovat podnět soudu na zahájení řízení o vydání nového rozhodnutí, kterým by soud změnil označení konkrétního ZDVOP nebo jiného zařízení, ve kterém má být dítě umístěno, případně aby změnil označení adresy pracoviště ZDVOP, které má nadále zajišťovat péči o dítě. V případě, že je dítě svěřeno do péče ZDVOP rozhodnutím soudu (rozsudkem nebo předběžným opatřením) a toto zařízení považuje z určitého důvodu za nezbytné nebo za žádoucí, aby dítě bylo přemístěno do jiného zařízení, než které je výslovně označeno v rozhodnutí soudu, **záleží výhradně na posouzení příslušného soudu, zda z tohoto důvodu přistoupí ke změně svého původního rozhodnutí a podnětu ZDVOP vyhoví nebo zda naopak podnět ZDVOP odmítne a potvrdí svěřeni dítěte do péče stávajícího zařízení.** Soud však také nemusí změnu v místě pobytu dítěte a v označení konkrétního zařízení odpovědného za zajišťování péče o dítě považovat za natolik zásadní změnu v poměrech dítěte,

kteřá by odůvodňovala vydání nového rozhodnutí ve věci výchovy dítěte, a nemusí o této otázce na základě podnětu ZDVOP vydávat žádné rozhodnutí. V tomto směru je třeba vycházet z ustanovení § 163 odst. 2 občanského soudního řádu, ze kterého vyplývá, že v případě změny poměrů soud **může i bez návrhu** změnit rozsudek o výchově dítěte. Z toho vyplývá, že v těchto případech je zákonem založena pravomoc soudu změnit své dřívější rozhodnutí (neplatí zde tzv. překážka věci rozhodnuté podle § 159a odst. 5 o.s.ř.), avšak nikoliv povinnost automaticky rozhodnout o změně předchozího rozhodnutí.

Soud na základě oznámení a podnětu ZDVOP a s přihlédnutím k uváděným důvodům posoudí, zda zahájí řízení o změně svého dřívějšího rozhodnutí o umístění dítěte do péče konkrétního ZDVOP, anebo tuto změnu nebude považovat za dostatečný důvod ke změně svého původního rozhodnutí a „spokojí“ se s tím, že byl o zamýšlené změně odpovědného zařízení a změně místa pobytu dítěte informován. ZDVOP ani OSPOD nejsou aktivně legitimováni k podání návrhu soudu zahájení soudního řízení o změně rozhodnutí, na jehož základě by soudní řízení bylo automaticky zahájeno a soud by musel o návrhu kladně nebo zamítavě rozhodnout. Zřizovatel ZDVOP nebo OSPOD mohou k soudu podat pouze zmíněný podnět na změnu původního rozhodnutí, přičemž na základě podnětu soud může, ale také nemusí řízení zahájit. Soud není při svém postupu vázán stanoviskem ZDVOP ani OSPOD, avšak na základě § 178 odst. 2 občanského soudního řádu je soud povinen zjistit a zohlednit názor příslušného OSPOD o vhodnosti a účelnosti zamýšlených opatření týkajících se péče o dítě.

V případě, že soud na základě oznámení a podnětu ZDVOP zahájí řízení o změně původního rozhodnutí ve věci výchovy dítěte, musí ZDVOP vyčkat na nové rozhodnutí soudu a přemístit dítě pouze za předpokladu, že soud své původní rozhodnutí skutečně změní. Pokud je soud po přijetí oznámení a podnětu zřizovatele ZDVOP nečinný a nezahájí v dohledné době, nejpozději do 30 dnů, řízení o změně rozhodnutí, může zřizovatel ZDVOP přistoupit k přemístění dítěte i bez rozhodnutí soudu. Stejně tak může zřizovatel ZDVOP postupovat i v případě, že mu soud na jeho dotaz výslovně sdělí, že přemístění dítěte do jiného zařízení nepovažuje za tak významnou okolnost, aby kvůli tomu měnil své původní rozhodnutí. Je nicméně důležité trvat na tom, aby ZDVOP v tomto případě zohlednil

stanovisko OSPOD ke změně místa pobytu dítěte, jelikož OSPOD i po svěření dítěte do péče ZDVOP odpovídá za komplexní zajišťování sociálně-právní ochrany daného dítěte, působí k obnovení narušených funkcí rodiny dítěte nebo činí opatření ke svěření dítěte do náhradní rodinné péče. Stejně jako OSPOD je i ZDVOP povinen zohlednit rovněž názor samotného dítěte k jeho případnému přemístění do jiného prostředí, a to v souladu s § 12 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. Pokud však soud vydá rozhodnutí, že podnět odmítá a nevidí důvod pro změnu dosavadního výchovného prostředí dítěte a vydání nového rozhodnutí v této záležitosti, nelze dítě do jiného zařízení přemístit.

Jestliže se vyskytne situace, v níž je třeba přemístit dítě do jiného zařízení okamžitě a ZDVOP nemůže změnu místa pobytu dítěte oznámit soudu a OSPOD předem (např. akutní havárie v zařízení, která neumožňuje další pobyt dětí v zařízení apod.), zašle ZDVOP oznámení OSPOD a soudu bezodkladně po přemístění dítěte s tím, že současně může ZDVOP dát soudu podnět na vydání předběžného opatření, kterým soud v krátkém čase změní určení zařízení, v němž má dítě pobývat.

3. K posuzování důvodnosti umístění dítěte do péče ZDVOP na základě žádosti zákonného zástupce dítěte nebo na základě žádosti dítěte

V rámci posuzování důvodnosti pobytu dítěte, které bylo do péče ZDVOP přijato na základě žádosti zákonného zástupce dítěte nebo na žádost samotného dítěte, je příslušný OSPOD povinen nejen posoudit věcné důvody pro umístění dítěte do péče ZDVOP, ale je povinen rovněž ověřit, **zda byly splněny zákonné podmínky pro přijetí dítěte do zařízení na žádost zákonného zástupce nebo na žádost dítěte**. OSPOD je povinen zejména přezkoumat, zda písemná dohoda mezi ZDVOP a zákonným zástupcem dítěte o umístění dítěte do péče zařízení obsahuje všechny povinné náležitosti stanovené v § 42 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb., včetně všech požadovaných identifikačních údajů o dítěti a zákonných zástupcích dítěte, jasného vymezení konkrétních důvodů pro umístění dítěte v zařízení, uvedení data a přesného času přijetí dítěte do zařízení a stanovení způsobu a výše úhrady příspěvku zákonného zástupce za pobyt dítěte v ZDVOP.

Dohoda musí být řádně podepsána alespoň jedním ze zákonných zástupců dítěte a oprávněným zástupcem ZDVOP.

Za účelem ověření splnění zákonných podmínek pro umístění dítěte do péče ZDVOP na základě žádosti zákonného zástupce je nezbytné, aby ZDVOP spolu s hlášením o přijetí dítěte podle § 42 odst. 9 zákona č. 359/1999 Sb. zaslal příslušnému OSPOD a zřizovateli zařízení rovněž kopii dohody uzavřené se zákonným zástupcem dítěte podle § 42 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb. Jestliže OSPOD zjistí, že v dohodě ZDVOP se zákonným zástupcem dítěte chybí některé zákonem stanovené náležitosti, **upozorní na tuto skutečnost ZDVOP, a to neprodleně po obdržení kopie dohody a hlášení o přijetí dítěte, nejpozději pak do osmi dnů od tohoto data** (viz § 42g odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.). Jestliže dohoda uzavřená mezi ZDVOP a zákonným zástupcem dítěte neobsahuje všechny zákonem požadované náležitosti, neexistuje platný právní titul pro pobyt dítěte v zařízení a zřizovatel ZDVOP není ani oprávněn na základě této vadné dohody požadovat po zákonném zástupci úhradu dohodnutého příspěvku za pobyt dítěte v zařízení, ani nemůže nárokovat u krajského úřadu státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP z důvodu péče o dané dítě, ačkoliv by OSPOD jinak potvrdil věcnou důvodnost pobytu dítěte v péči ZDVOP. Proto nezbyvá, než aby ZDVOP neodkladně zajistilo doplnění chybějících náležitostí v dohodě se zákonným zástupcem. Není-li možné existující vady v dohodě se zákonným zástupcem zhojit (např. proto, že zákonný zástupce odmítá ZDVOP sdělit některé povinné údaje nebo se nedaří zákonného zástupce dítěte zastihnout), musí ZDVOP buď ukončit pobyt dítěte v zařízení, nebo se obrátit na OSPOD nebo na soud s podnětem, aby dítě bylo do péče ZDVOP svěřeno na žádost obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo předběžným opatřením soudu.

Vyjádření OSPOD ohledně důvodnosti umístění dítěte do péče ZDVOP musí obsahovat zcela jednoznačné a nepochybné stanovisko, zda OSPOD pokládá pobyt dítěte v ZDVOP za důvodný nebo za nedůvodný. V tomto vyjádření je vyloučeno používat formulace, že „OSPOD s pobytem dítěte v ZDVOP souhlasí“, „OSPOD nemá proti pobytu dítěte v péči ZDVOP výhrady“, „OSPOD nemá dostatek podkladů k posouzení důvodnosti pobytu dítěte v ZDVOP“ a jiné obdobné neurčité formulace. Důvodnost umístění se vždy posuzuje od počátku umístění dítěte v zařízení,

nikoliv až ode dne doručení oznámení ZDVOP nebo ode dne vydání vyjádření OSPOD, a příslušný OSPOD je povinen ve svém vyjádření uvést **počáteční datum, od kterého považuje umístění dítěte v zařízení za důvodné nebo nedůvodné.** Jestliže OSPOD pokládá umístění dítěte za důvodné v okamžiku jeho přijetí do zařízení, avšak jako nedůvodný vyhodnotí další pobyt dítěte v zařízení, uvede ve svém vyjádření zároveň i datum, od kterého pokládá další pobyt dítěte v zařízení za nedůvodný. Stejně tak však může OSPOD kdykoliv v průběhu pobytu dítěte v péči ZDVOP změnit svoje předchozí stanovisko v tom směru, že pobyt dítěte v ZDVOP, který v okamžiku prvotního umístění dítěte do zařízení považoval za nedůvodný, bude od určitého data nově hodnotit jako důvodný s ohledem na změnu okolností, ke které došlo v mezidobí od umístění dítěte v zařízení (např. nezájem rodičů o dítě, nedostupnost rodičů, aktuální absence jiné lepší alternativy pro zajištění péče o děti apod.). Obdobně pak může dojít i ke změně původně kladného stanoviska OSPOD ohledně důvodnosti pobytu dítěte v ZDVOP na stanovisko negativní (změna důvodnosti na nedůvodnost). Ve všech případech, ve kterých OSPOD označí umístění dítěte v ZDVOP za nedůvodné, musí být OSPOD schopen podložit své stanovisko jasnými argumenty a navrhnout pro dítě jiné, vhodnější řešení jeho situace (viz stanovisko MPSV k posuzování důvodnosti umístění dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc).

Stejně tak i zřizovatel ZDVOP může kdykoliv požádat OSPOD o opětovné vyjádření k důvodnosti pobytu dítěte v zařízení **i poté, co již ohlásil přijetí dítěte do zařízení.** Zřizovatel zařízení může OSPOD takto požádat o posouzení důvodnosti pobytu dítěte v zařízení i opakovaně, a to vzhledem k tomu, že v mezidobí od posledního vyjádření OSPOD mohlo např. dojít ke změně poměrů v rodině dítěte. Obecní úřad obce s rozšířenou působností musí v těchto případech posuzovat důvodnost pobytu dítěte v zařízení ke dni doručení žádosti. Vyjádření o důvodnosti nebo nedůvodnosti pobytu dítěte zašle OSPOD zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc do osmi dnů od doručení žádosti o posouzení důvodnosti pobytu, obdobně jako v případě ohlášení o přijetí dítěte do zařízení.

Při posuzování důvodnosti pobytu dítěte v ZDVOP je třeba věnovat zvýšenou pozornost **prázdninovým pobytům dětí v období školních prázdnin.** V těchto případech bývá jako důvod k umístění dítěte do péče ZDVOP na základě žádosti

zákonného zástupce uváděna v dohodě skutečnost, že je dočasně přerušen provoz předškolního nebo školského zařízení, které jinak mimo období prázdnin zajišťuje péči o dítě (mateřská škola, internátní mateřská škola, základní škola apod.). Dojde-li z tohoto důvodu k umístění dítěte do péče ZDVOP na základě žádosti zákonného zástupce, je nezbytné důkladně posoudit, zda rodiče s ohledem na své rodinné a majetkové poměry a s ohledem na své zaměstnání skutečně nemají jinou možnost, jak zabezpečit péči o dítě v období prázdnin. Je nutné zvážit možnosti umístění dítěte v širší rodině nebo u jiných osob blízkých, možnosti umístění dítěte do předškolních zařízení s nepřerušným celoročním provozem v místě bydliště rodiny nebo jeho blízkém dosahu a nabídku prázdninových služeb pro děti, které jsou v daném místě organizovány ze strany obce, kraje nebo nestátních organizací (nabídky denního hlídání dětí, které je spojeno programem volnočasových aktivit, prázdninové tábory apod.). **Důvodnost pobytu dítěte v péči ZDVOP z důvodu omezeného provozu předškolních a školských zařízení v období prázdnin by měl OSPOD kladně posuzovat pouze ve zcela výjimečných, zvláštního zřetele hodných případech.** V ostatních případech by měly být prázdninové pobyty dětí v péči ZDVOP, včetně otázky úhrady nákladů za tyto pobyty, ponechány na dohodě mezi zákonnými zástupci a zařízením, bez potvrzení důvodnosti těchto pobytů místně příslušným OSPOD a bez vzniku nároku zřizovatele ZDVOP na státní příspěvek na úhradu nákladů těchto pobytů. Za předpokladu, že provozovatel ZDVOP má současně také registraci na poskytování některé z pobytových sociálních služeb (např. týdenní stacionář, azylový dům, sociální rehabilitace), za kterou je podle § 73 a násl. zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, možné požadovat úhradu, je v těchto situacích vhodnější, aby zákonný zástupce dítěte uzavřel s provozovatelem ZDVOP spíše smlouvu o poskytnutí sociální služby podle § 91 zákona č. 108/2006 Sb. než dohodu o umístění dítěte do péče ZDVOP podle § 42 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb., neboť se zpravidla nejedná o ohrožené děti, na které se zaměřuje sociálně-právní ochrana ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. Stanovení úhrady za poskytnutí pobytové sociální služby se pak řídí zákonem o sociálních službách a prováděcí vyhláškou Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb.

Z hlediska právní jistoty dítěte je nepřipustné, aby dítě pobývalo po nepřiměřeně dlouhou dobu v péči ZDVOP výhradně na základě dohody

se zákonným zástupcem dítěte, aniž by zákonný zástupce dítěte současně podnikal konkrétní kroky vedoucí k tomu, aby převzal dítě zpět do své péče a v dohledné době ukončil pobyt dítěte v zařízení. V takovém případě je opodstatněné, aby se OSPOD obrátil na soud s návrhem nebo podnětem na vydání rozhodnutí soudu, kterým bude stvrzen další pobyt dítěte v ZDVOP nebo bude rozhodnuto o jiném způsobu zajištění péče o dítě (např. svěření do péče určené fyzické osoby z okruhu osob příbuzných nebo blízkých dítěti apod.). Jestliže je rodič dlouhodobě nečinný nebo se mu ani s pomocí OSPOD nedaří uspořádat své osobní poměry tak, aby se mohl opětovně ujmout péče o své dítě, nelze otázku dalšího pobytu dítěte v ZDVOP ponechat pouze na dohodě zákonného zástupce se zařízením a je nutné, aby do řešení situace dítěte vstoupil soud a svým rozhodnutím upravil poměry dítěte. Neexistuje-li reálný předpoklad, že by péče o dítě mohla být v brzké době zajišťována rodiči dítěte, je příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen v součinnosti s krajským úřadem zahájit kroky ke zprostředkování náhradní rodinné péče dítěti v souladu s § 21 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.

V rámci řízení o státním příspěvku pro zřizovatele ZDVOP není příslušný krajský úřad oprávněn přezkoumávat věcnou správnost stanoviska místně příslušného OSPOD ohledně důvodnosti umístění dítěte do péče ZDVOP a je tímto stanoviskem vázán při posuzování vzniku nároku na státní příspěvek. S odkazem na základní zásady činnosti správních orgánů podle § 2 odst. 3 správního řádu je třeba šetřit právní jistotu a dobrou víru dotčených osob. Jestliže místně příslušný OSPOD potvrdí ZDVOP důvodnost umístění dítěte, které bylo do zařízení přijato na základě dohody se zákonným zástupcem dítěte, musí být v takové situaci chráněna právní jistota zřizovatele ZDVOP v tom směru, že na toto dítě mu podle zákona vznikl nárok na státní příspěvek, a to i v tom případě, že by krajský úřad (Magistrát hl. města Prahy) nebo MPSV jako druhostupňový správní orgán v rámci správního řízení o státním příspěvku zastávaly odlišné stanovisko ve věci důvodnosti umístění dítěte do zařízení než místně příslušný OSPOD.

4. Ke spolupráci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů ve věci státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP

V souladu se zásadou hospodárnosti a efektivity výkonu veřejné správy (§ 6 správního řádu) a zásadou vzájemné spolupráce správních orgánů v zájmu dobré správy (§ 8 odst. 2 správního řádu) jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů povinny spolupracovat při posuzování vzniku nároku na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP podle § 42g a násl. zákona č.359/1999 Sb. Tato povinnost jim přímo vyplývá také z ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., podle kterého jsou orgány sociálně-právní ochrany povinny sdělovat si navzájem údaje z evidence a spisové dokumentace, které vedou, a to v rozsahu nezbytném pro potřeby těchto orgánů.

S odkazem na zmíněnou povinnost vzájemné spolupráce OSPOD se doporučuje, aby obecní úřady obcí s rozšířenou působností zasílaly příslušným krajským úřadům (Magistrátu hl. města Prahy) prostřednictvím datové schránky kopie všech svých písemností, které se vztahují k dětem umístěným do péče ZDVOP. Jedná se zejména o návrhy, podněty a vyjádření určené soudu (návrhy či podněty na nařízení předběžného opatření soudu, návrhy či podněty na vydání rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do péče ZDVOP nebo na nařízení ústavní výchovy dítěte podle § 46 zákona o rodině, návrhy či podněty na změnu rozhodnutí soudu o umístění dítěte do péče ZDVOP, vyjádření k návrhu na svěřeni dítěte do náhradní rodinné péče apod.), vyjádření OSPOD ve věci důvodnosti pobytu dítěte v ZDVOP podle § 42g odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb. a rozhodnutí OSPOD o svěřeni dítěte do péče budoucích osvojitelů nebo o svěřeni dítěte do péče fyzických osob, které mají zájem stát se pěstouny podle § 19 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.

Tímto způsobem bude zjednodušen a urychlen postup krajského úřadu při ověřování splnění zákonných podmínek pro vznik na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP a krajský úřad bude mít k dispozici doklady potřebné pro kontrolu údajů, které jsou zřizovatelem ZDVOP uváděny v žádosti nebo oznámení krajskému úřadu ve věci státního příspěvku. Vzájemná součinnost a výměna informací mezi obecními úřady obcí s rozšířenou působností a krajskými úřady přispěje k tomu, aby nedocházelo

k neoprávněnému vynakládání prostředků státního rozpočtu a ke vzniku přeplatků na státním příspěvku.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností bude kopie příslušných písemností týkajících se dítěte v péči ZDVOP adresovat vždy tomu krajskému úřadu (Magistrátu hl. města Prahy), v jehož obvodu se nachází sídlo zřizovatele ZDVOP, které zajišťuje péči o dotyčné dítě (viz § 61 odst. 2 písm. c) zákona č. 359/1999 Sb.).

Pro potřeby dokládání nároku na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP a pro správné stanovení období, za které lze státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP nárokovat, se dále doporučuje, aby obecní úřady obcí s rozšířenou působností zasílaly příslušnému ZDVOP kopie rozhodnutí OSPOD (rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče budoucích osvojitelů a rozhodnutí o svěřeni dítěte do předpěstounské péče) a kopie všech rozhodnutí soudu, která se týkají dětí v péči ZDVOP. Příslušný OSPOD by měl na žádost ZDVOP poskytovat rovněž informace o právní moci a vykonatelnosti rozhodnutí OSPOD a soudu ve věci výchovy dítěte. Na základě § 8 odst. 5 písm. g) Instrukce Ministerstva spravedlnosti č.j. 505/2001-Org., kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, by soud měl zajistit, aby příslušnému ZDVOP byl doručen stejnopis pravomocného rozsudku o nařízení ústavní výchovy dítěte, avšak v případě jiných rozhodnutí soudu není stanovena povinnost zasílat stejnopis těchto rozhodnutí rovněž ZDVOP, které zajišťuje péči o dítě. Z tohoto důvodu je proto žádoucí, aby veškerá rozhodnutí v záležitosti výchovy dítěti dával ZDVOP k dispozici místně příslušný OSPOD.

5. K některým otázkám týkajícím se nároku na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP

Ve stanovisku MPSV k umístování dětí do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ze dne 19. září 2006 se uvádí, že jestliže byla nařízena ústavní výchova dítěte pravomocným rozhodnutím soudu, ve kterém není žádným způsobem vyjádřen záměr soudu svěřit dítě do péče ZDVOP, a dítě přesto nadále fakticky pobývá v tomto zařízení, je obecní úřad obce s rozšířenou působností jako příslušný OSPOD povinen buďto učinit potřebné kroky k přijetí dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy v souladu s § 28 zákona č. 359/1999 Sb. anebo podat soudu návrh

na vydání rozhodnutí o svěření dítěte do péče ZDVOP, kterým bude změněno předchozí rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy. **Za dobu, kdy je dítěti až do doby vydání nového rozhodnutí soudu nebo do jeho přemístění do zařízení pro výkon ústavní výchovy poskytována péče v ZDVOP na základě původního rozhodnutí soudu o nařízení ústavní výchovy, náleží zřizovateli zařízení státní příspěvek podle § 42g zákona č. 359/1999 Sb.**

V popsanych situacích, ve kterých pobývá dítě v péči ZDVOP i po právní moci rozsudku soudu o nařízení ústavní výchovy, je pro trvání nároku zřizovatele zařízení na státní příspěvek rozhodující, zda děti byly do ZDVOP umístěny v souladu se zákonem, konkrétně v souladu s vykonatelným rozhodnutím soudu o nařízení předběžného opatření nebo o svěření dítěte do péče ZDVOP. **Skutečnost, že na základě tohoto rozhodnutí soudu zajišťuje ZDVOP péči o dítě i poté, kdy toto rozhodnutí pozbylo platnosti a bylo nahrazeno rozhodnutím soudu o nařízení ústavní výchovy dítěte, nelze považovat za chybu nebo protiprávní jednání ze strany ZDVOP, neboť výkon rozhodnutí o nařízení ústavní výchovy dítěte je v kompetenci příslušných orgánů veřejné moci a nikoliv ZDVOP. Nelze požadovat, aby zřizovatel ZDVOP hradil náklady na pobyt dítěte v zařízení z vlastních zdrojů, jestliže se dítě ocitlo v péči zařízení v důsledku postupu orgánů veřejné moci (rozhodnutí soudu nebo žádost orgánu sociálně-právní ochrany dětí) a tyto orgány po nařízení ústavní výchovy dítěte nečiní kroky k realizaci ústavní výchovy, tj. svou nečinností ve výsledku způsobují, že dítě v rozporu s pravomocným rozsudkem o nařízení ústavní výchovy zůstává v péči ZDVOP. Zároveň nelze po zřizovateli ZDVOP požadovat, aby při nečinnosti příslušných orgánů veřejné moci k provedení rozsudku o nařízení ústavní výchovy jednostranně ukončil pobyt dítěte v zařízení s odůvodněním, že původní právní titul pro umístění dítěte v ZDVOP zanikl nařízením ústavní výchovy dítěte. Takový postup zřizovatele by mohl dítě vystavit přímému ohrožení jeho života, zdraví a příznivého vývoje a musel by být posuzován jako porušení přímo účinného ustanovení čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, podle kterého musí být zájem dítěte předním hlediskem pro činnost veřejných i soukromých zařízení. Obdobně zakotvuje zájem a blaho dítěte jako přední hledisko sociálně-právní ochrany dětí rovněž § 5 zákona č. 359/1999 Sb.,**

který se jako základní zásada vztahuje na všechny činnosti v oblasti výkonu sociálně-právní ochrany dětí, včetně činnosti ZDVOP.

V případě, že místně příslušný OSPOD vydá rozhodnutí o svěření dítěte do péče fyzických osob, které mají zájem stát se pěstouny podle § 19 odst. 1 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb. ve spojení s § 45b odst. 2 zákona o rodině (rozhodnutí o svěření dítěte do předpěstounské péče), a toto rozhodnutí se vztahuje k dítěti, které do této doby bylo umístěno v péči ZDVOP na základě vykonatelného rozhodnutí soudu (předběžné opatření nebo rozsudku o svěření dítěte do péče ZDVOP), mohou z hlediska trvání nároku na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP nastat následující varianty:

1. Dítě je fakticky předáno z péče ZDVOP do péče zájemců o pěstounskou péči ve stejný den, který je uveden ve výroku rozhodnutí OSPOD jako datum, od kterého se dítě svěruje do předpěstounské péče – **nárok na státní příspěvek trvá do tohoto dne.**
2. Dítě je fakticky předáno z péče ZDVOP do péče zájemců o pěstounskou péči pozdější den, než který je uveden ve výroku rozhodnutí OSPOD jako datum, od kterého se dítě svěruje do předpěstounské péče – **nárok na státní příspěvek trvá do dne faktického odchodu dítěte z péče ZDVOP.**
3. Dítě je fakticky předáno z péče ZDVOP do péče zájemců o pěstounskou péči dřívější den, než který je uveden ve výroku rozhodnutí OSPOD jako datum, od kterého se dítě svěruje do předpěstounské péče (dítě pobývá v péči budoucích pěstounů na přechodném pobytu mimo zařízení podle § 42 odst. 4 písm. b) zákona č. 359/1999 Sb.) – **nárok na státní příspěvek trvá do dne uvedeného ve výroku rozhodnutí OSPOD.**

Výše popsané varianty zohledňují skutečnost, že při rozhodování o svěření dítěte do předpěstounské péče je připuštěno, aby datum svěření dítěte do předpěstounské péče uvedené ve výroku rozhodnutí OSPOD předcházelo datu vydání rozhodnutí, pokud se dítě v době vydání rozhodnutí již fakticky nachází v péči zájemců o pěstounskou péči. To znamená, že příslušný OSPOD může rozhodnout o svěření dítěte do předpěstounské péče i se zpětnou účinností, nejdříve však k datu podání žádosti o svěření dítěte do předpěstounské péče. V těchto případech pak vzniká zpětně i nárok na dávky pěstounské péče (odměna pěstouna, příspěvek na úhradu

potřeb dítěte a příspěvek při převzetí dítěte) v souladu s § 43 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Jestliže je dítě svěřeno do péče ZDVOP předběžným opatřením podle § 76a občanského soudního řádu, je pro další pobyt dítěte v ZDVOP nezbytné, aby soud nejpozději do jednoho měsíce od vykonatelnosti předběžného opatření zahájil řízení ve věci výchovy dítěte a zároveň rozhodl o prodloužení doby trvání předběžného opatření. Soud může prodloužit dobu trvání předběžného opatření podle § 76a občanského soudního řádu opakovaně vždy o jeden měsíc tak, aby celková doba trvání předběžného opatření nepřesáhla šest měsíců. Po uplynutí této lhůty může být předběžné opatření podle § 76a občanského soudního řádu prodlouženo soudem již pouze výjimečně, pokud není možné v této době z vážných a objektivních příčin skončit dokazování v rámci řízení o výchově dítěte (§ 76a odst. 4 občanského soudního řádu), anebo musí být nahrazeno novým předběžným opatřením soudu podle § 102 občanského soudního řádu.

V situaci, kdy soudem není řádně rozhodnuto o prodloužení doby trvání předběžného opatření podle § 76a občanského soudního řádu o svěřeni dítěte do péče ZDVOP, zanikne uplynutím doby jednoho měsíce platný právní titul pro umístění dítěte v ZDVOP a v důsledku toho zanikne i nárok zřizovatele ZDVOP na státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP. Jestliže však nadále trvají důvody pro pobyt dítěte v péči ZDVOP, mohou být k tomu, aby ZDVOP opětovně získalo právní titul pro další setrvání dítěte v zařízení, zvoleny dvě cesty:

1. OSPOD podá návrh soudu na vydání nového předběžného opatření podle § 76a občanského soudního řádu, kterým bude dítě znovu svěřeno do péče zařízení. Pokud by soud neakceptoval návrh na vydání předběžného opatření podle § 76a občanského soudního řádu s odůvodněním, že se nejedná o případ akutního ohrožení dítěte, je možné dát alespoň podnět k nařízení "pomalého" předběžného opatření podle § 76 odst. 1 písm. b) nebo § 102 občanského soudního řádu
2. OSPOD podá žádost o umístění dítěte do zařízení a do 24 hodin od podání žádosti opatří souhlas rodičů nebo jednoho z rodičů, anebo podá soudu návrh na nařízení předběžného opatření. Žádost OSPOD jako právní titul pro umístění dítěte do zařízení pak trvá až do pravomocného rozhodnutí

soudu o návrhu na nařízení předběžného opatření, tj. např. až do doby rozhodnutí o odvolání proti případnému zamítnutí návrhu na vydání předběžného opatření.

6. Ke způsobu zajištění odborné péče dětem umístěným v ZDVOP

V souladu s § 42a odst. 1 písm. c) a g) zákona č. 359/1999 Sb. je ZDVOP kromě jiného povinnou zajistit dětem umístěným v zařízení

- poskytnutí zdravotní péče zdravotnickým zařízením, včetně primární zdravotní péče zajišťované registrujícím praktickým lékařem pro děti a dorost podle § 20 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění,
- poskytování odborné péče prostřednictvím sociálního pracovníka a psychologa.

Pokud se jedná o odbornou péči sociálního pracovníka, je nezbytné, aby se jednalo o péči poskytovanou osobou, **kteřá je v řádném pracovním poměru k ZDVOP nebo ke zřizovateli ZDVOP a která splňuje podmínky odborné způsobilosti k výkonu povolání sociálního pracovníka stanovené v § 110 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.** Nepostačuje proto jestliže by odborná péče sociálního pracovníka byla zajišťována osobou, která se ZDVOP spolupracuje pouze externě mimo pracovní poměr (např. na základě dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr nebo na jiném smluvním základě), nebo osobou, která sice splňuje podmínky odborné způsobilosti pro poskytování sociálně-právní ochrany dětí pověřenými osobami podle § 49a zákona č. 359/1999 Sb., avšak zároveň nesplňuje kvalifikační předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka podle zákona o sociálních službách.

Ohledně odborné zdravotní péče a psychologické péče platí, že tato péče nemusí být zajišťována lékařem nebo psychologem, kteří jsou v pracovním poměru nebo v jiném pracovněprávním vztahu k ZDVOP nebo ke zřizovateli ZDVOP. Zásadně je proto v tomto směru přípustná externí spolupráce ZDVOP s příslušným lékařem pro děti a dorost (zdravotnickým zařízením) a s dětským psychologem, nicméně odborná zdravotní a psychologická péče musí být dětem umístěným v péči ZDVOP v každém případě zajištěna v náležitém rozsahu. Dalším důležitým kritériem z hlediska zajištění odborné zdravotní a psychologické péče je požadavek na **dostupnost** této péče

v závislosti na aktuálních potřebách dítěte. Primární zdravotní péče pro děti musí být zajištěna lékařem nebo zdravotnickým zařízením v místě sídla ZDVOP nebo v jeho blízkém dosahu. Odborná péče poskytovaná dětským psychologem musí spočívat v poskytování systematické psychologické pomoci, která pomáhá dětem překonávat obtíže způsobené jak pobytem mimo péči rodičů či osob blízkých dítěti, tak s ohledem na možné předchozí zanedbávání či dokonce týrání nebo zneužívání dítěte. Odborná psychologická pomoc by se dále měla zaměřovat na eliminování případné podnětové i citové deprivace dítěte.

V Praze dne 11. února 2011

PhDr. Miloslav Macela, v. r.
ředitel odboru rodiny a dávkových systémů